

Ο Κώστας Δεσποινιάδης είναι ένας άνθρωπος που ακούγεται χωρίς να φωνάζει, και δημιουργεί θόρυβο χωρίς να κάνει φασαρία. Θα μπορούσα να πω ότι είναι μια αθόρυβη έκρηξη, αλλά η έκρηξη έχει την έννοια του στιγμιαίου, και αυτό είναι κάτι που δεν του ταιριάζει μιας και η παρουσία του στα "γράμματα" του τόπου (αν μου επιτρέπεται ή με χωράει η χρήση του όρου γράμματα) είναι συνεχής και επίμονη. Με ό,τι καταπιάνεται βάζει όλο το μαστοριλίκι του χαρίζοντας μας ποιοτικά βιβλία και κείμενα, καθώς εκτός από ποιητής και δοκιμιογράφος, είναι μεταφραστής, επιμελητής εκδόσεων και εκδότης.

Ο τόμος Έξοδος κινδύνου συγκεντρώνει 26 δοκίμια και αντιρρήσεις που γράφτηκαν κατά το χρονικό διάστημα από το Δεκέμβρη του '08 μέχρι και σήμερα. Η θεματολογία χωρισμένη σε τρεις κύριες κατηγορίες (Αντιεξέγερση, κρίση/ Κατάσταση εξαίρεσης, Φασισμός, ολοκληρωτισμός/ Ουτοπία και έξοδοι κινδύνου) αναδεικνύει και ανασκαλίζει θέματα που άπτονται τόσο της καθημερινής πραγματικότητας όσο και σε ποιο θεωρητικό λογοτεχνικό επίπεδο.

Θα μπορούσε, όχι λανθασμένα, να θεωρηθεί ότι πιάνει την άκρη του νήματος από εκεί που την αφήνει το Πόλεμος και ασφάλεια, αναδεικνύοντας την όλο και αυξανόμενη στρατικοποίηση της καθημερινότητας μας. Από φωνές δημοσιογράφων και πολιτικών που ζητούν να κατέβει ο στρατός στους δρόμους μέχρι τα στρατόπεδα συγκέντρωσης που έχουν γίνει πλέον μια πραγματικότητα καθημερινή, μετατρέποντας την κατάσταση εξαίρεσης και τον εγκλεισμό ανθρώπων που δεν έχουν διαπράξει κανένα νομικό αδίκημα, σε μια κανονικότητα. Και όταν η κανονικότητα έρχεται η συνήθεια κάνει πάρτι, και τίποτα δεν είναι χειρότερος θάνατος από τη συνήθεια.

Και μέσα από τα παραπάνω ή και όχι μόνο, ο ολοένα αυξανόμενος εκφασισμός της ελληνικής κοινωνίας, μια διαδικασία που η αρχή της χάνεται στο βάθος του χρόνου τουλάχιστον μισό αιώνα πριν. Ένα τέτοιο χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι οι υπογραφές "διανοούμενων" κατά ενός απολυμένου εργαζόμενου, ο οποίος είχε την αυθάδεια και αναίδεια να θέλει να πληρωθεί τα δεδουλευμένα του.

Αυτοί οι "σπουδαίοι" έλληνες διανοούμενοι τόσο πρόθυμοι να υπερασπιστούν τους ισχυρούς απέναντι στους αδύναμους μπορεί να είναι ο κανόνας, όμως ας μην ξεχνάμε πως κάθε κανόνας έχει τις εξαιρέσεις του. Πάνω σε αυτό το κομμάτι εξαιρετικό ενδιαφέρον έχουν τα δοκίμια του τρίτου μέρους που παρουσιάζουν το σημαντικό έργο δημιουργών που έχουν μείνει στο περιθώριο όλου αυτού του τερατουργήματος που ονομάζεται ελληνική διάνοηση, όπως για παράδειγμα η ανάδειξη του έργου του Γεράσιμου Λυκιαρδόπουλου και των εκδόσεων Έρασμος, καθώς επίσης και το ποιητικό έργο του Μάρκου Μέσκου.

Έπιασα μόνο μερικά από τα θέματα που πραγματεύεται ο Δεσποινιάδης σε αυτόν τον τόμο, θέλοντας να δώσω τον έντονο παλμό που μου δημιούργησαν. Θα ήταν αδύνατο, ίσως και μη αναγκαίο, να σχολιάσω και τα 26 δοκίμια, καθώς αυτό που θέλω να μεταφέρω είναι το συνολικό αποτέλεσμα, και την γλυκόπικρη γεύση που μου άφησε το βιβλίο τελειώνοντας το. Καθώς επίσης και το συμπέρασμα πως όσος ζόφος κι αν υπάρχει γύρω μας δε θα πρέπει να χάσουμε την μαχητική μας (απ)αισιοδοξία.

Όμικρον Μι, στην ιστοσελίδα Goodreads, 6-8-2017